Redakcya, Administracya i Drukarnia: Lwów, ulica Sokoła l. 4.
Adres dla telegr.: „Sera“ Lwów.

GAZETA PORANNA

Telefon Redakcyi Nr. 155.
Telefon Administracyi 1201.

wychodzi dwa razy dziennie: o godzinie 6-tej rano i o godzinie 2 popołudniu („Gazeta Wieczorna“).

Nr. 570. Lwów, sobota 9. marca 1912. Rok II.

Jeszcze jeden sukces w sprawie chełmskiej.
Wyrok w procesie o demonstracyę chełmską.

Izba posłów.

(51 posiedzenie XXII. sesyi z dnia 8. marca).

Wiedeń. (TBK.) W dalszym ciągu

dyskusyi drożyźnianej

na wczorajszem posiedzeniu p. Domes (socyalista) uczynił wniosek, aby rządowi udzielono jak najostrzejszego votum nieufności za to, iż nie uszanował uchwały Izby z dnia 22 listopada z. r. w sprawie rozpoczęcia rokowań o zniesienie zakazu importu sacharyny.

Po przemówieniu p. Gostincara obrady przerwano.

Izba przystąpiła do dalszej dyskusyi nad wnioskiem naglącym p. Körnera w sprawie mianowania sedziów w Czechach.

„Kryudy“ ruskie.

P. Konstanty Lewicki żalił się, że w ostatnich latach młodzież ruska coraz mniej garnie się do służby sądowej i państwowej wogóle, a przyczyna tego leży przedewszystkiem w tem, że młodzieży ruskiej czyni się trudności przy wstępowaniu jej do służby, a także przy mianowaniach upośledza się Rusinów. Żąda włączenia do ustawy o służbie sędziowskiej postanowienia, według którego każdy kandydat na sędziego w Galicyi, miałby udowodnić znajomość języka ruskiego. W końcu raz jeszcze żali się na niedopuszczanie młodzieży ruskiej do służby państwowej w Galicyi.

Na tem obrady nad wnioskiem naglącym przerwano.

O „akcye gratisowe“.

Minister skarbu Zaleski odpowiedział na interpelacye p. Pantza i tow., oraz p. Reizesa i tow. w sprawie udzielenia zezwolenia przez rząd na wydanie nowych akcyi przez akc. Tow. fabryki broni. Mowca oświadczył, że idzie tu raczej o formalne podwyższenie kapitału akcyjnego przez przeniesienie sumy 2,100.000 K z kapitału rezerwowego na kapitał akcyjny, a więc o zarządzenie, które nie jest sprzeczne z ustawą. Także przeciw wydaniu nowych akcyi nie można podnieść zarzutu, zwłaszcza, że tu nastąpiła zmiana co do ilości, nie zaś co do faktycznego fundowania poszczególnych akcyi. Rząd w praktyce swojej kilkakrotnie już pozwalał na podobne podwyższenie kapitału i udzielał w podobnych wypadkach swego zezwolenia. Minister odpiera zarzut, jakoby rząd popierał jakieś tendencye spekulacyjne i krył je własną powagą.

P. Pantz woła: Tak jest!

Minister Zaleski podnosi dalej, że nie da się wykazać łączności między rzeczową transakcyą akc. Tow. fabryki broni, a stosunkiem ne targu rent. Akcye nowe nie były sprzedawane lecz rozdzielone i w tem postępowaniu nie było nic uderzającego.

Minister omawia w końcu stronę prawnopodatkową i podnosi, że z tych względów nie było powodu do zapobieżenia tej transakcyi.

Mowę ministra przerywali ciągle okrzykami pp. Pantz i Reizes.

Echo zajść w Chorwacyi.

Poseł Dulibic w zapytaniu do przewodniczącego przypomina, że 9. marca 1712 zabór chorwacki z własnej woli uznał prawo następstwa po kądzieli Habsburgów. W Zagrzebiu władze w brutalny sposób uniemożliwiły ludności uczczenie pamiątki tego aktu. Mowca zapytuje, czy prezydent gotów jest przyjąć do wiadomości wzmiankę o rocznicy tego aktu. (Oklaski wśród południ. Słowian).

Prezydent odparł, że przyjmuje to zapytanie do wiadomości.

Jeszcze „kryudy“ ruskie.

P. Petruszewicz w formie zapytania przypomina, że przy układaniu listy członków komisyi dla popierania reformy administracyi uwzględniono wszystkie narody z wyjątkiem ukraińskiego narodu. Klub ukraiński zwrócił się do prezydenta ministrów z interpelacyą, aby naprawiono tę wielką krzywdę. Interpelacya ta dotąd pozostała bez odpowiedzi. Natomiast z okazyi pomnożenia liczby członków komisyi jeszcze jeden Polak wszedł do komisyi, w której już zasiada trzech Polaków. Wobec tej prowokacyi (!) całego narodu ruskiego, zapytuje mowca prezydenta Izby, czy zechce spowodować, aby prezes gabinetu odpowiedział na tę interpelacyę?

Przewodniczący odpowiada, że treść zapytania poda do wiadomości prezydenta ministrów.

P. Pantz (chrz. soc.) czyni wniosek, aby nad odpowiedzią ministra skarbu Zaleskiego na interpelacye, otworzyć dyskusyę na następnem posiedzeniu.

P. Reizes przyłącza się do tego wniosku.

W głosowaniu wniosek Pantza uchwalono.

Przewodniczący proponuje, aby następne posiedzenie odbyć we wtorek, 12. bm. z tym samym porządkiem dziennym.

P. Nemec (czeski soc. dem.) stawia wniosek, aby na następnem posiedzeniu wziąć pod obrady sprawozdanie komisyi legitymacyjnej i przedłożenie o drogach wodnych.

Wniosek Nemeca odrzucono 151 gł. przeciw 100 i posiedzenie zamknięto.

Reforma prawa interpelacyi.

Wiedeń. (TBK.) Subkomitet komisyi regulaminu izbowego postanowił na wniosek Hummera przedłożyć komisyi projekt reformy prawa interpelacyi.

Komisya prawnicza.

Wiedeń. (TBK). Komisya prawnicza przyjęła § 1 do 4 ustawy o kuratelach.

Przy § 4 oświadczył się sprawozdawca Dniestrzanski za tem, aby osobom, pozostającym z powodu upośledzenia na umyśle pod kuratelą, wolno było w szczególnych, zasługujących na uwzględnienie wypadkach za zezwoleniem Sądu I. instancyi zawierać związek małżeński.

Przedstawiciel rządu szef sekcyi Schauer zalecił przyjęcie tego paragrafu w stylizacyi rządu tej treści, że osoby stojące pod kuratelą z powodu choroby umysłowej nie są zdolne do zawarcia małżeństwa. Poseł Redlich przyłączył się do wywodów zastępcy rządu, poczem komisya przyjęła § 4 w brzmieniu proponowanem przez rząd.

Komisya gospodarcza.

Wiedeń. (TBK.) Komisya gospodarcza Izby posłów obradowała wczoraj nad wnioskiem p. Reumana w sprawie zniesienia kar za niedotrzymanie kontraktu. Sprawozdawca Ofner przedłożył sformułowanie §§. 85 i 86 regulaminu przemysłowego w tym duchu, że kara aresztu robotników ma być zniesiona. W tem też brzmieniu przyjęto projekt ustawy.

Następnie obradowano nad wnioskiem Baworowskiego w przedmiocie ustanowienia znawców spraw wychodźtwa. Referat wygłosił p. Halban.

Konferencya prezydyum Koła polskiego z premierem.

Wiedeń. (TBK). „Polnische Corr.“ donosi: Wczoraj odbyła się dłuższa konferencya prezydyum Koła polskiego z prez. gabinetu hr. Stürgkhem, wobecności ministra Długosza. Na konferencyi tej poruszono zarówno ogólne kwestye polityczne, jak i najważniejsze sprawy galicyjskie. Z tych ostatnich omawiano sprawę dróg wodnych, kolei lokalnych, reformy podatkowej, w związku z nią stojącej sanacyi finansów krajowych i t. d. Na konferencyi te

stwierdzono zgodność zapatrywań przedstawicieli Koła polskiego z zapatrywaniami prezydenta gabinetu.

Pogłoski o przesileniu ministeryalnem.

Wiedeń. (Tel. wł.) W kuloarach parlamentu panował wczoraj żywy ruch. Z zaniepokojeniem kolportowano wiadomość o bliskiem jakoby przesileniu ministeryalnem w Austryi. Zwracano powszechnie uwagę na fakt, że prowizoryum wojskowe uzyskałoby większość jedynie z wielkiemi trudnościami. Czesi bowiem są stanowczo przeciwni prowizorycznemu załatwieniu przedłożeń wojskowych, a Związek narodowy niemiecki jest, jak zawsze, niezdecydowany. W każdym razie pewnem jest, że Związek narodowo-niemiecki nie postępowałby w sprawie tej zgodnie. Przesilenie ministeryalne wybuchłoby jednak — zdaniem kół parlamentarnych, dopiero po ułożeniu się kwestyi wojskowych na Węgrzech.

Jako nazw. domniemanego spadkobiercy hr. Stürgkha w rozmowach kuloarowych wymieniano najczęściej nazwisko bar. Becka. Doświadczeńsi parlamentarzyści wątpią wprawdzie w możliwość bliskiego przesilenia ministeryalnego, pesymiści jednak podają uparcie dwutygodniowy termin, w czasie którego zdaniem ich — ma przesilenie wybuchnąć.

Posłuchanie ministrów u cesarza.

Wiedeń. (TBK). Cesarz odebrał wczoraj zwykłe raporty, poczem na dłuższej audyencyi specyalnej przyjął ministra obrony krajowej gen. Georgiego, a po nim ministra kolei barona Forstera.

† Wacław Skarda.

Praga. (Tel. wł.) Wczoraj popoł. zmarł tutaj dr. Wacław Skarda, członek Izby panów, poseł na Sejm i członek Wydziału krajowego.

Ś. p. Skarda ur. w r. 1861, był z zawodu adwokatem; wybrany w r. 1896 do Sejmu czeskiego, został wnet prezesem komitetu egzekutywnego partyi młodo-czechów i klubu młodoczeskiego w Sejmie; w r. 1907 został zamianowany dożywotnim członkiem Izby panów.

Powodem śmierci było zakażenie krwi, jako następstwo zwichnięcia nogi, którego ś. p. Skarda doznał przed 14 dniami.

Z humorystyki politycznej.

Wiedeń. (Tel. wł.) Stronnictwo „Breiter & Reizes“ stawia w Rzeszowie swego kandydata. Jak p. Reizes zapewnia, kandydat ten zostanie z pewnością (!) wybrany. Zdaje się, że te enuncyacye p. Reizesa można z góry zaliczyć do humorystyki politycznej.

Odznaczenia.

Wiedeń. (TBK.) „Wiener Ztg.“ ogłasza: Cesarz nadał prezesowi gal. Tow. kred. ziemskiego dr. Władysławowi Kraińskiemu godność tajnego radcy.

Wiedeń. (TBK.) Dziennik rozporządzeń wojskowych ogłasza nadanie szefowi sztabu generalnego gen. Schemua godności tajnego radcy.

Przeniesienia.

Wiedeń. (TBK.) Minister sprawiedliwości przeniósł sędziów: Józefa Isakiewicza z Czortkowa do Zaleszczyk, a Kaliksta Oppenauera z Żurawna do Mikuliniec.

Z Węgier.

Dymisya gabinetu hr. Khuen-Hedervaryego.

Budapeszt. (TBK.) Tuż po otwarciu wczorajszego posiedzenia wszedł do sali prezydent ministrów hr. Khuen na czele członków gabinetu.

Licznie zebrani członkowie stronnictwa pracy powstali z miejsc i powitali gabinet hucznymi oklaskami i okrzykami: „Eljen“.

Posłowie ze stronnictwa Justha wołali demonstracyjnie: Niech żyje powszechne głosowanie.

Następnie złożył hr. Khuen oświadczenie tej treści:

„Mam zaszczyt zawiadomić wysoką Izbę, że rząd węgierski przedłożył wczoraj cesarzowi swą dymisyę, którą monarcha raczył przyjąć, wydając rządowi polecenie sprawowania dalej czynności. Proszę równocześnie Izbę, aby odroczyła obrady, aż do czasu utworzenia się nowego rządu“.

Przewodniczący ogłosił następnie uchwałę Izby, powziętą w myśl wywodów prezesa gabinetu.

Następne posiedzenie Izby zwoła przewodniczący we własnym zakresie działania.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Stronnictwo pracy urządziło ponownie owacyę premierowi, podczas gdy stronnictwo Justha wznosiło okrzyki na rzecz powszechnego prawa wyborczego.

Stanowisko narodowej partyi pracy.

Budapeszt. (TBK). Narodowa partya pracy odbyła konferencyę, na której urządzono owacyę hr. Khuenowi. Po mowie hr. Tiszy, który zaznaczył stanowisko stronnictwa, uchwalono rezolucyę, która wyraża hr. Khuenowi votum zaufania i oświadcza, iż stronnictwo popierać będzie tylko taki rząd, który solidaryzować się będzie ze stanowiskiem hr. Khuena w sprawie zwoływania rezerw.

Sprawy zagraniczne.

Definitywny wybór prezydyum Reichstagu.

Berlin. (TBK.) Najpierw na wniosek Spahna kilka dalszych tytułów budżetowych odesłano do komisyi. Nastąpił wybór prezydenta. Oddano 383 głosów. Otrzymali: Kaempf (wolnomyśl. partya ludowa) 192 głosów, Spahn (centrum) 187, konserwatyści Heydebrand i Schweriu-Löwitz po 2 głosy. Wybrany Kaempf oświadczył, że przyjmuje wybór.

Berlin. (Tel. wł.) Pierwszym wiceprezydentem parlamentu niemieckiego wybrano p. Paaschego (narod. liberał) 197 głosami. Socyalny demokrata Scheidemann, dotychczasowy 1 wiceprezydent otrzymał 125 głosów. Drugim wiceprezydentem wybrano 209 głosami Dovego (postępowa partya ludowa). Scheidemann otrzymał 107 głosów.

Wojna włosko-turecka.

Walki pod Merkheb.

Konstantynopol. (TBK). Ministerstwo wojny otrzymało telegram donoszący, że wojsko arabsko-tureckie w nocy 5. bm. znowu obsadziło Merkheb, walka jednak trwa dalej.

Stanowisko mocarstw.

Kolonia. (TBK.) „Köln. Ztg.“ w telegramie z Berlina zaprzecza, jakoby Austro-Węgry i Niemcy wprost odrzuciły propozycyę angielską co do akcyi wojennej Włoch i twierdzi, że także Francya niezupełnie zgadza się z tą propozycyą.

Niespokojna wyspa.

Malta. (Ag. Hawasa). Krążownik pancerny angielski „Hampshire“ otrzymał rozkaz udania się dnia 14. marca b. r. na Kretę.

Kryzis w górnictwie węglowem.

Londyn. (TBK). Zapowiadają powszechną podwyżkę cen chleba.

Liczba osób, które w innych zakładach utraciły zarobek wskutek strajku węglowego, wynosi około pół miliona.

Paryż. (TBK.) Z Lens donoszą, że Związek górniczy, wzywający do strajku w d. 11 bm., oświadcza, że należy domagać się podwyższenia emerytury robotników na 730 fr., i przyznanie emerytury po 25 latach pracy, a po dojściu do 50 r. życia.

Lens. (TBK.). Komitet wykonawczy Związku robotników górniczych wystosował do syndykatów manifest, wzywający robotników, aby w dniu 11. marca świętowali, ale nazajutrz, 12. marca powrócili do pracy. Ten jednodniowy strejk manifestacyjny ma przypomnieć władzom żądanie robotników.

Petersburg. (Tel. wł.). Wskutek strajku w Anglii podskoczyła cena węgla w Petersburgu, który jest skazany specyalnie na dowóz węgla z Anglii, o 100 prc. w górę.

Essen. (Tel. wł.). Wszystkie cechy rewiru esseńskiego przyznały robotnikom podwyżkę płacy.

Katowice. (TBK.). „Oberschl. N. Nachr.“ donoszą, że na odbytem onegdaj zgromadzeniu pięciu Związków robotników górniczych postanowiono wezwać dyrekcye poszczególnych kopalń na Śląsku do przyznania robotnikom 15 procentowej zwyżki płac od 1. kwietnia b. r.

Gliwice. (Tel. wł.). Na Górnym Śląsku rozpoczął się wśród robotników górniczych ruch, dążący do podwyżki płac. Chrześcijańsko-społeczne, polskie i socyalistyczne związki zawodowe wniosły wczoraj wspólny memoryał do zarządów z żądaniem 15 prc. podwyżki płac. W niedzielę odbędą się zgromadzenia górnicze na całym Górnym Śląsku.

Z dni anarchii w Chinach.

Mukden. (TBK.) Część ekspedycyjnego oddziału powstańców, którzy wylądowali w Mandżuryi, pozostała wbrew zakazowi rządu pekińskiego w Kwantung i w okolicach, graniczących z neutralną strefą, i dopuszcza się tam rabunków.

Z zaboru i caratu.

Jeszcze jeden sukces w sprawie chełmskiej.

Petersburg. (TBK.) Na wczorajszem posiedzeniu Dumy toczyła się ożywiona dyskusya nad postanowieniami, zawartemi w przedłożeniu chełmskiem, a dotyczącemi ograniczenia praw Polaków i żydów przy nabywaniu i dzierżawieniu własności ziemskiej poza obrębem miast i miasteczek gubernii chełmskiej. Komisya zaproponowała szereg ograniczeń z przedłożenia rządowego, a mianowicie, że Polakom z Królestwa polskiego wolno przesiedlać się do gubernii chełmskiej tylko za zezwoleniem gubernatora, że Polakom nie wolno dzierżawić żadnych dóbr rządowych, że akty sprzedaży własności polskiej w ręce rosyjskie są uwolnione od podatku.

P. Szeczkow (skrajna prawica) prosi, aby utrzymano w mocy wszystkie ograniczenia, zawarte w przedłożeniu rządowem.

Nacyonalista Pawłowycz podnosi, że ustawa krajowa, która ogranicza prawa Polaków w nabywaniu własności ziemskiej okazała się wyborną przez 50 lat w 9 guberniach zachodnich i musi być rozszerzona na gubernię chełmską.

P. Parczewski, Grabski i Dymsza odrzucają ograniczenia.

P. Parczewski sądzi, że zaproponowane ograniczenia są obrazą Polaków.

P. Dymsza podnosi, iż jest rzeczą niezrozumiałą, jak można ograniczać prawa ludności, wynoszącej 40—90 procent.

P. Rodiczew (kadet) sądzi, że jest rzeczą niebezpieczną w miejsce zasady ogólnego porządku państwowego wprowadzać zasadę korzyści państwowej.

Biskup Eulogiusz popiera wnioski Szeczkowa i Pawłowycza.

Październikowiec Lerche czyni wniosek co do zmiany § o zniesieniu ograniczenia dla Rosyan wyznania katolickiego przy otrzymywaniu pożyczek z Banku włościańskiego.

Wnioski Szeczkowa i Pawłowycza odrzucono 153 głosami przeciw 130, a artykuł przyjęto w brzmieniu, zaproponowanem przez komisyę przy uwzględnieniu poprawki Lerchego.

P. Dymsza wystąpił przeciw artykułowi, który dla przedstawień teatralnych w języku nierosyjskim oprócz ogólnej cenzury wprowadza jeszcze specyalną cenzurę gubernialną.

Artykuł ten naprzód 112 głosami przeciw 107 odrzucono, następnie w drugiem poprawczem głosowaniu przyjęto 127 głosami przeciw 124; dwóch posłów wstrzymało się od głosowania.

Bez dyskusyi przyjęto postanowienie co do rozszerzenia zakresu działania Tow. kredytowego ziemskiego na gubernię chełmską. Jako termin wejścia w życie oznaczono dzień 1 lipca b. r. st. st. (14 lipca) i na tem zakończono drugie czytanie przedłożenia chełmskiego.

Różne.

Odkrycie bieguna południowego.

Chrystyania. (TBK). Dzienniki otrzymały telegram, nadany dnia 7. marca o godz. 3·40 nad ranem w Hobart (w Australii), tej treści: Amundsen dotarł do bieguna południowego między 14 a 17 grudnia.

Hobart (w Australii). (TBK.) Amundsen sam jeden wysiadł na ląd; powiedział, że zadowolony jest z wyniku wyprawy, zresztą nic więcej nie chciał powiedzieć. Nikt z załogi okrętu „Fram“ nie mógł wysiąść na ląd. Amundsen zostanie tu kilka dni, a po wygłoszeniu kilku odczytów w Australii odjedzie via przylądek Horn Buenos Aires do Europy.

Londyn. (TBK.) Do B. Reutera donoszą z Hobart, że Amundsen zaprzecza, jakoby cokolwiek telegrafował o Scot'cie, który miał rzekomo dotrzeć do bieguna.

Chrystyania. (TBK.) Król, rząd i Tow. geograficzne wysłali do Amundsena depeszę z życzeniami. Król zgodził się, aby nową ziemię nazwano imionami królowej i Amundsena. Na giełdzie urządzono owacyę na cześć Amundsena. Miasto przybrane chorągwiami.

Chrystyania. (TBK.) Na wczorajszem posiedzeniu storthingu zawiadomił przewodniczący o szczęśliwym wyniku wyprawy Amundsena i wygłosił przemowę, podnosząc, że fakt ten okryje imię Norwegii nową chwałą; prosił w końcu o upoważnienie do wysłania depeszy z życzeniami do Amundsena.

Chrystyania. (Tel. wł.) Amundsen wysłał do króla Hakona telegram, w którym donosi, że zbadał wnętrze kraju antarktycznego i poczynił ważne odkrycia geograficzne.

Wiadomość, jakoby Scott odkrył biegun południowy, jest nieprawdziwą.

O przełamanie bojkotu szkoły rosyjskiej.

Kraków. (Tel. pryw.) „Głos Narodu“ donosi: Od dłuższego czasu toczyła się w sądzie koleżeńskim na wydziale lekarskim sprawa przeciw 11 studentom, medykom z 1 i 2 roku, pochodzącym z Królestwa polskiego. Medycy ci w czasie, gdy młodzież polska bojkotowała szkoły rosyjskie, uczęszczali do tych szkół. Sąd koleżeński po rozpatrzeniu sprawy i zebraniu dowodów, że medycy ci rzeczywiście uczęszczali do szkół rosyjskich i otrzymali w nich świadectwa dojrzałości, wezwał ich do odpowiedzialności za złamanie ugody akademickiej zawartej w Zakopanem. Jeden z tych medyków poddał się sądowi, dziesięciu innych złożyło piśmienną deklaracyę, w której zaprzeczają sądowi prawa zajmowania się tą sprawą i oświadczają, że nie poddają się wyrokowi sądu. Tego medyka, który się poddał sądowi, wykluczono na rok ze wszystkich stowarzyszeń akademickich i ze wspólności akademickiej, ale pozwolono mu uczęszczać na wykłady, resztę zaś wykluczono zupełnie z wydziału lekarskiego. Wyrok ogłoszono wczoraj ustnie i pisemnie w salach wykładowych, w Collegium medicum physicum, chemicznem itd., a nadto zawiadomiono o tym wyroku senat akademicki. Wczoraj popołudniu nie wpuszczono tych medyków, gdy chcieli wejść do sali sekcyjnej.

Katastrofa automobilowa.

Berlin. (Tel. wł.) „Loc. Anzg.“ donosi o katastrofie automobilowej w Vincenza, której ofiarą padł książę Salm. Automobil spadł mianowicie z wysokości 5 m. Ks. Salm i niejaki br. Doege są ciężko ranni.

Wszystko na wielką skalę.

Lafayette (w stanie Indiana) (TBK). Koło Wabash wydarzyła się katastrofa kolejowa. 30 osób zabitych.

Depesze „Ekonomisty“.

Z giełdy.

Wiedeń. (Tel. wł.) Na niepomyślny nastrój wczorajszej giełdy wpłynęły przedewszystkiem wiadomości o strajku górników angielskich i o przenoszeniu się ruchu strajkowego na niektóre państwa kontynentu. W kulisach koncentrował się ruch przeważnie na Alpinach, które były przedmiotem żywszej realizacyi; także akcye Kolei państ. i Länderbanku były nieco niższe. W szrankach uległy nieznacznej zniżce akcye żeglugi parowej na Dunaju i akcye węglowa. W dalszym ciągu giełdy pod względem spokojniejszej oceny strajku sygnalizowanego z niemieckich rewirów węglowych zaczęto odkupywać Alpiny. Do końca giełdy panowała rezerwa. Kierujące papiery kulisowe pozostały bez znaczniejszej zmiany.

I tam mają ich dosyć!

Nowy Jork. (Tel. wł.) Generalny prokurator zarządził surowe dochodzenia w sprawie stosunku prawnego „Standard Oil Company“ do podporządkowanych mu towarzystw. Zarządzenie to tyczy się sporów, jakie wybuchły pomiędzy grupą rockefellerowską a „Watres-Pierce-Oil-Company“.

Wyrok w procesie o demonstracye w sprawie chełmskiej.

Wszyscy oskarżeni uwolnieni!

Wyrok wczorajszy trybunału nie sprawił — wyznajemy — niespodzianki. Byliśmy świadkami demonstracyi grudniowej, widzieliśmy naocznie zachowanie się policyi, której „urzędowanie“ pociągnęło za sobą kalectwo Bogu ducha winnego człowieka, a znając sumienność i obywatelski sposób myślenia naszego sądownictwa, ani na chwilę nie przypuszczaliśmy, by trybunał dał wiarę bałamutnym zeznaniom policyantów i przyjął za udowodnioną winę młodzieży. I również nie było dla nas niespodzianką to, co stwierdziła rozprawa, że nie młodzież zaatakowała policyantów, lecz ci sprowokowali spokojnie idących ludzi i sami swem zachowaniem wprowadzili zamieszanie.

Chyba silniejszy argument do zupełnej reorganizacyi służby bezpieczeństwa znaleźć trudno... Zastanowi się nad tem z pewnością — w myśl ostatniego wniosku r. ks. Szydelskiego — nasza Reprezentacya miejska, która winna raz wreszcie zabrać się energicznie do załatwienia tej żywotnej sprawy.

Z powodu braku miejsca ograniczamy się tylko do podania wyroku, który przew. r. Schoenett ogłosił wśród ogólnego naprężenia w sali.

Adolfa Pollaka, Tadeusza Noskiewicza, Arkadyusza Gorajca i Jana Jerzego Kwiatkowskiego uwolniono od oskarżenia, jakoteż od obowiązku poniesienia kosztów procesu.

W motywach podniósł trybunał, że brak wogóle istoty czynu karygodnego, brak dowodu, że oskarżeni cośkolwiek złego zrobili, dalej, że stwierdzone zostało, iż nie młodzież na policyę, ale ta zupełnie bezpodstawnie na młodzież się rzuciła.

Z Rady miejskiej.

Debata budżetowa.

(m). Jeżeliby określić przyszło jakość dyskusyi na wczorajszem posiedzeniu Rady miejskiej, to można bez przesady powiedzieć, iż stała ona na poziomie niezwykle wysokim. Rzecz inna, iż sala świeciła pustkami, a ledwie kilkunastu znalazło się ojców miasta, którzy wytrwali aż do końca posiedzenia. Świadczy to zaiste nie bardzo pochlebnie o zainteresowaniu, jakie sprawy najżywotniejsze Lwowa budzą wśród tych, którzy na straży i pieczy interesów gminy stać mają...

Nasze finanse.

Po udzieleniu przez prezydenta urlopów kilku radnym, zabrał głos r. dr. Roszkowski. Zaznacza on, że tyle mówiono już o naszym budżecie, że dla niego pozostaje już tylko bardzo szczupły materyał. Ograniczy więc swe uwagi do finansowego prowadzenia gospodarki miejskiej. Za najważniejsze zadanie uważa tu uporządkowanie finansów. Do tego pomódz nam mogą wyłącznie inwestycye miejskie.

Mniej pięknie, ale realnie.

Niema u nas należytego budżetowania dochodów i wydatków. Przy układaniu budżetu trzeba się trzymać realnej podstawy. W budżecie tegorocznym kierowano się wielkim optymizmem. Niechaj nasze budżety mniej pięknie się przedstawiają, ale niech będą realne. Mowca przemawia dalej przeciw podwyższeniu podatków gminnych, które i tak nie są popularne. Gdy się tylko podniesie podatki gminne, wnet wszelkie artykuły podskoczą w cenie, nie mówiąc już o czynszach.

Caveant consules!

Mamy szereg inwestycyi ekonomicznych i kulturalnych, z których możemy być dumni. Ubolewać jednak należy, że Rada tymi inwestycyami się nie interesuje. Szczególnie winny leżeć nam na sercu dwie instytucye: Muzeum narodowe im. Króla Jana III. i Miejska galerya sztuki. Przyczynią się one we wielkiej części do utrzymania polskiego charakteru miasta. Nie jesteśmy niestety w tych szczęśliwych warunkach, by módz machnąć ręką: „Niema obawy“! Największe gmachy i mury mogą runąć. Przechowanie więc pamiątek, pozostawionych nam przez przodków, winno być naszym świętym obowiązkiem. A sytuacya obecnie tak się ułożyła, że na czasie zupełnie jest ostrzeżenie: *Caveant consules*!

Słowa prawdy.

Po przemówieniu r. Wczelaka zabrał głos r. Majerski, który w dłuższym wywodzie poruszył wiele spraw żywotnych. Mowca popiera szereg projektów finansowych rr. Rybickiego i Janowicza, w szczególności oświadcza się za podatkiem od szampana. Przemysł w kraju całym, jak i we Lwowie—zaniedbany, również szkolnictwo w ogóle na niskim stoi stopniu. Szczególnie odczuwać się daje brak szkół przemysłowych, za wiele zaś mamy za to szkół humanistycznych. Wytwarza to naturalnie hyperprodukcyę urzędniczej inteligencyi, z uszczerbkiem ludzi poświęcających się przemysłowi.

Polityka hamulca.

Wiceprezydent dr. Rutowski zaznacza, że nie ulega żadnej wątpliwości, iż największem złem by było, gdybyśmy żyli w złudzeniach. Hamulec jest środkiem doskonałym. Ale żeby powiedzieć, iż hamulec to główna machina — to mylne!

Nawołuje się tu wyłącznie: „Oszczędzajcie“! Do nieszczęść Lwowa należy, że za długo panowała polityką hamulca.

Zapóźno o 10 lat!

Żyjemy w okresie rozwoju, który datuje się od roku 1894 tj. od czasu wystawy krajowej. Minister Biliński na tem miejscu proponował już

ławniej politykę inwestycyjną. Zakrzyczano go i musiał uciec do Wiednia. Gdyby inwestycye zainicyowano 10 lat przedtem, nie byłoby dzisiejszej błędnej sytuacyi. Należy wniknąć, w czem leży wina tego położenia? Nowożytne państwo nie potrafi się oprzeć wyłącznie na rolnictwie. Sejm krajowy jest Sejmem rolników, a przecież najmniej zrobił dla rolników.

Lwów a przemysł.

Co zrobiono we Lwowie dla uprzemysłowienia miasta? Dotąd mało. Należy je więc pchnąć na to pole. Mamy elektrykę, wodę, gaz etc., a zatem wszelkie ku temu środki. Nie na urzędniku, który bierze płacę miesięczną i z niej się utrzymuje, można oprzeć dobrobyt miasta. Jedynie handel i przemysł zapewniają rozwój miastu.

Jednem z dalszych zaniedbań Lwowa, to brak polityki terenowej.

Przeciw kastowości mieszczańskiej.

Jeśli stolica kraju chce zyskać sobie poparcie, to winna zmienić swą linię polityczną: Nie śmie być kastową! Tak samo jak się zwalcza kastowość Sejmu szlachecko-agrarnego, tak samo zgodzić się nie można na ciasnotę mieszczańską. Dziś Lwów nie ma tego stanowiska w kraju, jakieby mógł uzyskać. Musimy zdobyć to, by Sejm szanował nas jako stolicę życia kulturalnego i narodowego kraju.

Rzeczy, o których mówić nie można...

Są rzeczy — wywodził wiceprezydent Rutowski — o których należy dużo myśleć, a mało mówić!... Oto poczucie polskości w mieście wprawdzie ciągle wzrasta, jednakże te czynniki, które stoją poza nami, operują z dniem każdym życiem intenzywniejszem. Lwów jest wyspą polskości na Wschodzie i spodziewać się należy, że takim i nadal pozostanie. Uważać jednak należy, że wokół otacza go żywioł nieprzyjazny.

Wielki Lwów.

Mówię to na poparcie argumentu, że należałoby jak najrychlej pomyśleć o przyłączeniu do Lwowa gmin podmiejskich. W ten sposób zyskamy na znajdujące się tam żywioły wpływ odpowiedni. Robić to jednak należy bez zwlekań — dopóki czas!

Omówił mowca jeszcze obszernie sprawę Miejskiej Galeryi Sztuki i zakończył życzeniem, by miasto instytucyę tę — która jest chlubą Lwowa — otoczyło pieczołowitością.

Z kolei przemawiał jeszcze prof. Pawlewski, poczem o godz. 10·15 wieczorem dalszy ciąg debaty budżetowej odroczono do poniedziałku.

KRONIKA.

Nowy dramat Przybyszewskiego na scenie lwowskiej doznał wczoraj takiego powodzenia, jakie już dawno nie przypadło autorowi „Złotego runa“. — „Topieli“, wykazującej wybitne zalety sceniczne, wysłuchała publiczność z naprężeniem i żywem zajęciem. Artyści grali doskonale.

Kalendarzyk:

Dziś w sobotę (8. marca): Rzym.-kat. Bożysława. Gr.-kat Obr. hl. św. Joana.

Wschód słońca o godzinie 5·52 rano, zachód o godzinie 5·17 popołudniu.

Prognoza na dziś:

Galicya wschodnia: Pochmurno, czasem opady, nieco zimniej, południowy mierny wiatr.

Galicya zachodnia: Zimniej, pochmurno, niepewnie, nieco zimniej, południowo-zachodni ożywiony wiatr.

Repertuar Teatru miejskiego:

W sobotę po raz 2-gi „Topiel“, dramat w 3 aktach Przybyszewskiego.

Ku czci Kołłątaja. Pełne posiedzenie komitetu ku uczczeniu setnej rocznicy śmierci H. Kołłątaja odbędzie się dziś w sobotę, dnia 9. bm. o godzinie 6-tej wieczorem w lokalu Klubu społeczno-naukowego, ul. Sienkiewicza l. 9, I. p.

Z akad. Koła Przyrodników. W niedzielę, 10. bm. odbędzie się w Sali Inst. Mineralogicznego, ul. Długosza 6, I. p., posiedzenie Akademickiego Koła Przyrodników. Na porządku dziennym odczyt prof. dr. Maryana Raciborskiego p. t.: „Roślinność wiosenna“. Początek o godz. 11-tej przed poł. Goście mile widziani.

Uniwersytet ludowy im. Ad. Mickiewicza. W niedzielę, dn. 9. b. m. odbędzie się w stow. „Praca“, ul. Szopena 7 zabawa dla dzieci. Treść: Opowiadania, bajki, wierszyki, zagadki, zabawy ruchowe. Prowadzi p. Smulikowska. Początek o godz. 4 pop. Wstęp wolny.

Na dochód „Bursy Grunwaldzkiej“ we Lwowie (ulica Kordyana, boczna Zielonej), odbędzie się w niedzielę 10. marca staraniem wychowanków „Bursy Grunwaldzkiej“ i Bursy im. „Tadeusza Kościuszki“ uroczysty wieczorek ku uczczeniu rocznicy powstania styczniowego, z łaskawym współudziałem pp.: Fr. Lewickiej-Kratochwilowej, prof. Haliny Czajkowskiej, Ireny Czajkowskiej, Ewy Frankówny, pana Reichera i in. Początek o godz. 6-tej wieczorem. Ceny miejsc: Krzesło I-rzędne 2 kor., II-rzędne 1 korona. Wstęp na salę 30 hal.

Zarząd Tow. mił. ogrodnictwa zawiadamia, że od dziś (soboty) kurs hodowli roślin będzie się stale odbywać we wielkiej sali Instytutu fizycznego — w której pomieści się więcej słuchaczy i widać lepiej demonstracye.

Mianowania i przeniesienia. Namiestnik zamianował kancelistę namiestnictwa, Józefa Krausa, sekretarzem powiatowym, a podoficera podatkowego I. klasy 15 pułku piechoty, Błażeja Szubera, kancelistą namiestnictwa.

Namiestnik przeniósł sekretarza powiatowego, Bronisława Kamińskiego, z Sambora do Husiatyna, a kancelistę namiestnictwa, Witolda Romanowskiego, ze Lwowa do Sambora.

Wyższy sąd krajowy we Lwowie zamianował kancelistami, oficyantów kancelaryjnych: Stanisława Wykę w Tarnopolu dla Mielnicy, Ozyasza Lercera w Zborowie dla Bohorodczan, Tadeusza Czekajowskiego w Gwoździcu dla Horodenki, Wilhelma Grohmanna w Przemyślu dla Potoka Złotego, Stanisława Wolańskiego w Kopyczyńcach dla Tłustego, Józefa Śniatyńskiego w Stryju dla Rożniatowa, Edwarda Krzysika w Sanoku dla Rudek, Jana Czarnotę w Zabłotowie dla Zabłotowa, Salomona Rauchwergera w Zabłotowie dla Bołszowiec, Maryana Wojtyńskiego w Stanisławowie dla Obertyna, Józefa Świstowicza w Lubaczowie dla Baligrodu, Jana Kazieczkę w Tarnopolu dla Nowego sioła, Józefa Towarnickiego w Kołomyi dla Kałusza, Ferdynanda Wołoszczuka we Lwowie dla Mostów wielkich i Włodzimierza Kuncewicza we Lwowie dla Rożniatowa.

Odznaczenie. Cesarz nadał radcy rządu krajowego na Bukowinie i kraj. referentowi sanitarnemu w Czerniowcach dr. Bazylemu Kluczence tytuł i charakter radcy dworu.

Zamach samobójczy skutkiem machinacyi nieuczciwego eskontera. W sprawie zamachu samobójczego p. Braunsteina, aptekarza w Zniesieniu, człowieka nader cenionego w kołach zawodowych, donoszą nam, co następuje:

Powodem targnięcia się na życie były kłopoty finansowe, w które p. Braunstein popadł dzięki nieuczciwym machinacyom niejakiego Hechta, „hasztera“, t. j. pośrednika w sprawach wekslowych. Za pośrednictwem Hechta zaciągnął mianowicie p. Braunstein dług wekslowy na 30.000 K. Ponieważ termin zapadłości weksli tych zbliżał się, a p. Braunstein nie mógł weksli owych odrazu wykupić, przeto zwrócił się do Hechta z prośbą, by postarał się o ich prolongacyę. Hecht zgodził się na to pod warunkiem jednak, że p. Braunstein da mu na razie nowy weksel na 15.000 K; w ten sposób miał umorzyć połowę poprzedniego długu.

P. Braunstein wręczył ów weksel na 15.000 K Hechtowi, który natychmiast puścił go w obieg. Wobec tego w obiegu znalazły się weksle p. Braunsteina zeskontowane za pośrednictwem Hechta na łączną sumę 45.000 K. Tymczasem Hecht ulotnił się ze Lwowa, prokuratorya zaś rozpisała za nim listy gończe.

P. Braunstein obawiając się komplikacyi, sprawę całą wziął sobie tak do serca, iż wczoraj targnął się na własne życie. Uczynił to widocznie w ogromnem rozdrażnieniu, gdyż położenie jego nie było zresztą tak tragiczne. Apteka bowiem, której jest właścicielem, przedstawia wartość przeszło 100.000 kor. i daje znaczne bardzo dochody, nadto Hecht ma pretensyę do zamożnego kupca lwowskiego p. F. na 20.000 K, mógł więc p. Braunstein w każdym razie znaleść wyjście z tej przykrej sytuacyi.

O stanie chorego p. B. obiegają sprzeczne wiadomości.

Zuchwały napad bandycki. Wczoraj wieczorem około godz. 8, przechodzący ul. Mikolaja zaalarmowani zostali głośnymi krzykami o pomoc, dochodzącymi z okna II. piętra kamienicy pod l. 8. Powstało w jednej chwili zbiegowisko, przechodnie zaś, którzy wbiegli do owej kamienicy, stwierdzili, że na mieszkanie właściciela tego domu, p. Bardacha, usiłował dokonać z niebywałą zuchwałością napadu jakiś rzezimieszek: oto zadzwonił do drzwi, a gdy mu p. Bardachowa otworzyła, uderzył ją z całej siły pięścią w piersi, tak iż upadła na ziemię.

Napadnięta jednak ochłonąwszy, zaczęła wołać rozpaczliwie o pomoc, wobec czego zuchwały bandyta zdołał wczas umknąć. Policyanta nie było w okolicy ani śladu.

Koniokrady przy robocie. Do policyi lwowskiej nadszedł telegram ze Strzelisk, z doniesieniem, iż wczoraj skradziono tam na szkodę Dmytra Sznyra wóz z końmi, z których jeden jest gniady 6-letni z dużą łysiną, drugi kasztan 3-letni z sierpem na czole, ogon i grzywa czarna. Złodziej odjechał prawdopodobnie do Lwowa.

Żakowskie dowcipy. Patrolujący w ul. Czarnieckiego żołnierz policyjny zgłosił wczoraj swej władzy przełożonej, że kiedy przechodził koło filii VIII gimnazyum, z okien II piętra rzucali nań gimnazyaści kawałkami kredy i wołali „dziad“. Te niesmaczne wybryki mogą dla gimnazyastów pociągnąć niemiłe następstwa, gdyż dyrekcya policyi zwróci się z odpowiedniem zażaleniem do dyrekcyi gimnazyum.

Zgubiono: Indeks Jarosława Zawadkiewicza; bransoletę łańcuszkową z wisiorkami; książkę służbową Franciszki Zasłkówny; pugilares z kilkunastu koronami; poszewkę haftowaną, zawiniętą w gazetę.

Znaleziono: Książkę służbową Julianny Golanki; skrzynkę zamkniętą, zawierającą jakieś towary; książkę służbową Maryi Birek; książeczkę wkładkową Gal. Kasy Oszczędności nr. 12004; 2 klucze.

Sprawozdanie giełdowe i towarowe

Spirytus.

Wiedeń 8. marca 1912 (telefon własny). Za towar skontyngentowany z dostawą natychmiastową za 100 Hl. płacono 67·— do 68·—.

Tendencya: bez zmiany.

Ropa.

Ceny ropy targu lwowskiego z dnia 8 marca 1912. r.
Wszystko za 100 kg. netto.

Sprawozdanie zaprzysiężonego senzala Alfonsa Gostkowskiego, Lwów Pasaż Hausmana l. 1, tel. Nr. 1059.

Ceny podane w halerzach za 100 kg. loco cysterna-stacya Borysław, zamknięcie notowań godz. 5 popoł.

A) Ceny ropy związku producentów.

(Wedle podania Związku):
Związek żąda za prompt po —·—.
Ostatnia transakcya Związku —·—.

B) Ceny ropy pozazwiązkowej.

Waluta (termin dostawy):	
15 marzec 1912	435—436
31. marzec	437—438
30 kwiecień	442—443
maj-czerw.	444—446
maj-czerw.-lipiec	447—448
kwiecień 1912—marzec 1913	450—460

Tendencya: Na wiadomość o przyjściu ropy na szybie „Paryż nr. II.“, ceny początkowo cokolwiek się cofnęły. Wobec silnego jednak popytu pomimo usiłowań kontrminy, zniżka ta była bardzo krótka i ostatecznie ceny wróciły do poprzednio notowanej wysokości, pozostały więc w rezultacie bez zmiany. Znaczną ilość, bo przeszło 500 cystern z walutą na koniec marca sprzedano po cenie K 457·50.

Zamknięcie giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń, dnia 8. marca 1912.

Dziś o godz. 2·30 popołudniu notowano.

Akcye austr. Zakładu kredyt. 654·—. Akcye węgierskiego Zakładu kredyt. 862·25. Akcye Anglobanku 339·00 Akcye Unionbanku 626·50, Akcye Länderbanku 544·50 Akcye Bankvereinu 546·50, Akcye Bodenkredit 1314·— Akcye galic. Banku hip. 703·—, Akcye Praskiego Banku kredytowego 712·—, Akcye kolei państwowych 742·75, Akcye kolei południowej 107·50, Akcye kolei północnej 5000—5015, Akcye kol. czerniow. —, Akcye Alpiny 932·75, Akcye Rima Muranyi 723·50, Akcye Prag. Towarzystwa żel. 2813——— Akc. Fabryki broni 874·—. Akcye tureckie tytoniowe 332·—, Akcye gal. Karpackiego Tow. naftow. 725·—, Oblig. węg. indemniz. —·— Renta majowa 89·60 Renta kor. austr. 89·70, Renta kor. węg. 89·30, 5½ l. lis. Tow. kred. ziemsk. 91·50, 4-proc. listy Banku hipot. 91·7 i 4 pół proc. l. Banku hip. 98·50, 5-proc. list. Banku hipot. 110·—, 4 proc. listy Banku kraj 92·75, 4 i pół proc. B. kr. 98·50, 4-proc. gal. Oblig. prop. 97·40, 4-proc. gal. pożyczka kraj. z r. 1893 91·20, 4-proc. pożyczka m. Lwowa 92·—, 4-proc. poż. m. Krakowa 89·50, Losy tur. 247·— Marki 117·83, Ruble 254·50, 5-proc. renta rosyjs. 1905 103·50, Akcye Skoda 738·50 Galic. Bank kredyt. 99·25 Powsz. Bank depozytowy 554·—. Nowa renta koron. aust. —·—.

Usposobienie: Z powodu braku podnięty rezerwowane przy zastoju w kursach. Tylko „Skoda“ miały popy

Pismem kieruje KOMITET REDAKCYJNY.
Wydawca: Spółka wydawnicza „Gazety Wieczornej“
Odpowiedzialny Redaktor: JERZY KONARSKI
Drukiem Spółki Drukarskiej „Praca“ ul. Sokoła l.